

Ohje T6c: Tartuntavaaralliset aineet

Pelastusmuodostelman tehtävät ja organisointi

Muodostelman johtaja

- määrää sisääntulokohtaan
- määrää välittömän vaaran alueen, vaara-alueen ja pelastustoiminta-alueen
- määrää vastuualueet ja tehtävät
- määrää suojaustasot
- johtaa pelastustoimintaa

I pelastusryhmä

- tiedustelu
- pelastaminen
- alkutorjunta

II pelastusryhmä

- tukitoimenpiteet
- pelastustoiminta-alueen eristäminen
- vesihuolto
- dekontaminaatio

III pelastusryhmä

- tilanteen vakiinnuttaminen
- seurausten rajoittaminen
- syttymisen estäminen
- vuodon tukkiminen
- tilanteen vaarattomaksi tekeminen

Vaaratekijät

- Tartuntavaaralliset aineet ja eläimet sisältävät eläviä mikro-organismeja, jotka elimistöön joutuessaan voivat aiheuttaa sairauksia ihmisille ja / tai eläimille.
- Mukana voi olla myös mikro-organismien tuottamia myrkyllisiä aineita, jotka elimistöön joutuessaan voivat aiheuttaa myrkytyksen ihmisille ja / tai eläimille.
- Tartuntavaarallisten aineiden leviäminen vesistöissä tai pohjavedessä voi aiheuttaa tartuntavaaran.

Henkilönsuojaimet

- Paloasu
- Kumi- tai muovikäsineet
- Roisketiivis kemikaalisuojapuku
- Paineilmahengityslaite
- Suodatinsuojain

Välineet

- Varoituskilvet, Led valokiekot ja muovinauhaa vaara-alueen eristämiseen
- Sulkutulppia viemärikaivojen tukkimiseen
- Lappioita lammikon patoamiseen ja imeytysaineen levittämiseen
- Hiekkaa tai imeytysainetta patoamiseen ja imeyttämiseen
- Puutappeja ja -kiiloja vuotoaukon tukkimiseen
- Tiivistyskittiä vuotoaukon tukkimiseen
- Vuodonsulkulevyjä
- Suojatynnyreitä
- Suljettuja astioita vuotaneen aineen ja käytetyn imeytysaineen keräilyyn
- Desinfiointiainetta
- Kannellisia muoviastioita
- Muovisäkkejä
- PTJ-käsikirja
- B pikatestejä pintojen testaamiseen aineen määrittämiseksi

Toimenpiteet

1. Aloita tiedustelu ja lähesty onnettomuuspaikkaa tuulen yläpuolelta. Määrää sisääntulokohta. Määrää välittömän vaaran alue, vaara- ja pelastustoiminta-alueet. Määrää pelastusmuodostelman vastuualueet, tehtävät ja suojaustasot. Anna ohjeet kohteeseen saapuville viranomaisille, (poliisi, ensihoito). Selvitä tiedustelulla onnettomuuden luonne, välittömät vaarat ja odotettavissa oleva kehittyminen. Pyri tunnistamaan onnettomuudessa osallisena oleva tartuntavaarallinen aine. [Ohje M1a.](#)
2. Käytä henkilönsuojaimia: kumi- tai muovikäsineitä ja roisketiivistä kemikaalisuojapukua. Käytä paineilmahengityslaitetta tai suodatinsuojainta. [Ohje M2a.](#) Muista suojautua tartuntavaaralta myös mahdollisten taukojen aikana.
3. Pelasta onnettomuuden uhrin. [Ohje M3a.](#) Jos he ovat joutuneet kosketukseen tartuntavaarallisen aineen kanssa, ota yhteyttä kunnan terveysviranomaiseen ja pyydä lisäohjeita.
4. Tarvittaessa kemikaalisukelluspari tiedustelee vahingon laajuuden tai ovatko esim. aineen pakkaukset vahingoittuneet. Kuljetusonnettomuudessa haetaan auton ohjaamosta turvallisuusohjeet. Pari tiedustelee vuodon sijainnin ja suuruuden sekä vuotavan aineen määrän, ulkonäön, käyttäytymisen ja leviämisen. [Ohje M4a.](#)

Välittömän vaaran-alue on alue, jonne ainetta on levinnyt. Perusta vähintään huuhtelupaikka ja heti resurssien salliessa puhdistuspaikka.

5. Tyhjennä pelastustoiminta-alue sivullisista ja eristä se.
6. Mitä laajemmalle aine leviää, sitä suuremman tartuntavaaran se aiheuttaa. Asiantuntija-apua tarvitaan vuotaneen aineen käsittelyssä sekä alueen, vaatteiden, varusteiden ja ihmisten puhdistamisessa. Ilmoita onnettomuudesta terveysviranomaiselle. Pyydä asiantuntija-apua tilanteen mukaan joko kunnan

terveysviranomaiselta, ympäristöterveydenhuollosta, ympäristöviranomaiselta tai tarvittaessa C-osaamiskeskukselta. Asiantuntija-apua voi kysyä kuljetusvahingoissa tai -onnettomuuksissa myös tavarantoimittajalta, vastaanottajalta tai kuljetusliikkeeltä / kuljettajalta. Tartuntavaarallisten eläinten kyseessä ollessa pyydä asiantuntija-apua valmiuseläinlääkärijärjestelmän tai päivystävän läänineläinlääkärin kautta.

7. Siirrä pois tulipalon tai muun vaaran uhkaamat tai vaaraa aiheuttavat pakkaukset. Jos tartuntavaarallinen aine on osallisena tulipalossa, käytä sammuttamiseen mahdollisimman vähän vettä tai vaahtoa.
8. Patoa lammikko hiekalla, maalla tai imeytysaineella. Estä aineen valuminen viemäreihin tukkimalla viemärikaivojen aukot. Patoa sammutusvesi tai kerää se tukittuun viemärikaivoon. [Ohje M8b](#).
9. Muuta vuotavien astioiden asentoa siten, että vuotoaukko tulee nestepinnan yläpuolelle. Tuki vuotoaukko puutapilla tai -kiilalla tai muulla sopivalla välineellä. Sulje vuotavat astiat suojatynnyreihin. [Ohje M9](#).
10. Noudata turvallisuusohjeita ja / tai asiantuntijan ohjeita. Kerää kiinteä aine suljettuihin astioihin. Imeytä vuotanut neste (turvallisuusohjeissa määriteltyn) imeytysaineeseen ja kerää käytetty imeytysaine kannellisiin astioihin. [Ohje M10 b](#). Merkitse astiat [torjuntajätelomakkeella](#). Puhdista ja desinfioi alue, jonne aine on levinnyt.
12. Lopeta pelastustoiminta.
13. Poista rajoitukset.
14. Noudata turvallisuusohjeita ja / tai asiantuntijan antamia lisäohjeita. Huuhtelee, puhdista ja desinfioi kaikki torjunnassa käytetyt vaatteet ja varusteet sekä paikalla olleet henkilöt. [Ohje M14a](#). Patoa huuhteluvesi tai kerää se tukittuun viemärikaivoon. [Ohje M8b](#). Pakkaa vaatteet ja varusteet muovisäkkeihin tai kannellisiin muoviastioihin. Merkitse pakkaukset [torjuntajätelomakkeella](#).